

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

154. SESJA PLENARNA KR-U, 15.3.2023–16.3.2023

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy

(2023/C 188/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy”.

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji Europejskiej w sprawie wykorzystania potencjału talentów w regionach Europy i popiera ogólne cele tej propozycji, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania dysproporcjom i geograficznym podziałom między regionami i miastami wynikającym z ich wielkości i poziomu umiejętności osób w wieku produkcyjnym.
2. Podkreśla powagę wyzwania stojącego przed regionami, które mogą znaleźć się w pułapce niedoboru talentów. Obecnie dotyczy to 82 regionów w 16 państwach członkowskich (prawie 30 % ludności UE), które są poważnie dotknięte spadkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym, niskim odsetkiem absolwentów wyższych uczelni oraz ujemnym bilansem mobilności ludności w wieku od 15 do 39 lat.
3. Z uznaniem przyjmuje mechanizm wspierania talentów i podkreśla swoje oczekiwania dotyczące szybkiego i skutecznego wdrożenia ośmiu propozycji na poziomie europejskim, lokalnym i regionalnym.
4. Uznaje, że miasta i regiony muszą szybko wykorzystać potencjał tych strategii w celu stworzenia dostosowanych do potrzeb, interoperacyjnych i ukierunkowanych na konkretny obszar ekosystemów przyciągania talentów. Jest to szczególnie istotne w przypadku regionów, które znajdują się w pułapce niedoboru talentów i są szczególnie dotknięte niskim współczynnikiem urodzeń, spadkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym, niskim odsetkiem absolwentów wyższych uczelni oraz drenażem mózgow.
5. Podkreśla, że zmiany demograficzne, ich wieloaspektowe skutki i ich wpływ terytorialny zostały uwzględnione w kilku zaleceniach Konferencji w sprawie przyszłości Europy, w związku z którymi instytucje UE powinny podjąć działania następcze (w szczególności propozycja 47.7). Obywatele wezwali do opracowania specjalnych strategii politycznych, aby uniknąć drenażu mózgow z niektórych regionów i państw UE oraz zapobiec odpływowi europejskich talentów i siły roboczej do państw trzecich (propozycja 47.7), a także zapewnić zrównoważony rozwój i odporność demograficzną regionów słabiej rozwiniętych (propozycja 15.9).
6. Uważa, że regiony szczególnie dotknięte zieloną i cyfrową transformacją, takie jak regiony górnicze i wysokoemisyjne, a także regiony o rozwiniętym sektorze motoryzacyjnym, są głównymi kandydatami do mechanizmu wspierania talentów, ponieważ wielu pracowników będzie tam potrzebować podniesienia i zmiany kwalifikacji.

7. Wzywa władze lokalne i regionalne do wykorzystania Europejskiego Roku Umiejętności w celu wdrażania strategii przyciągania i zatrzymywania talentów na swoim obszarze. Europejski Rok Umiejętności służy promowaniu polityki w zakresie umiejętności i inwestycji społecznych w celu rozwiązania problemu niedoboru siły roboczej i zapewnienia lepiej wykwalifikowanej i zdolnej do dostosowania się siły roboczej w przyszłości. Organizacje młodzieżowe, w tym młodzieżówki partii politycznych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim, powinny być również ściśle zaangażowane w przekrojowe uwzględnianie problematyki młodzieży i spuścizny Europejskiego Roku Młodzieży.

8. W tym kontekście podkreśla znaczenie kształtowania polityki w oparciu o fakty, w tym podejmowania działań w zakresie prognoz strategicznych na odpowiednim poziomie regionalnym i lokalnym, a także stosowania ustalonej metodyki prognozowania w celu opracowania scenariuszy ukierunkowanych na konkretny obszar i przygotowania się na różne scenariusze przyszłości w zależności od układu różnych długoterminowych tendencji i czynników.

9. Podkreśla znaczenie specjalnych inwestycji w inicjatywy na rzecz równowagi między życiem zawodowym i prywatnym. Zachęca władze lokalne i regionalne do dzielenia się przykładami najlepszych praktyk w zakresie polityki przyjaznej rodzinie.

Wykorzystanie potencjału talentów przy wsparciu polityki ukierunkowanej na konkretny obszar

10. Podkreśla potrzebę wykorzystania potencjału programów mentorskich i promowania partnerstw między obszarami (miastami, obszarami wiejskimi lub całymi regionami) z uwzględnieniem zasad współpracy opartej na wielopoziomowym sprawowaniu rządów w celu wspierania kluczowej roli małych miast i wsi w zintegrowanym rozwoju terytorialnym.

11. Zaleca, aby Komisja Europejska zintensyfikowała wysiłki na rzecz zmniejszenia dysproporcji regionalnych poprzez wspieranie polityki ukierunkowanej na konkretny obszar wzmocnioną polityką spójności, która pozwoli sprostać wyzwaniu, jakim jest wykorzystanie potencjału talentów we wszystkich regionach UE. Zapewni to wszystkim regionom w Unii Europejskiej równe szanse na czerpanie korzyści z jednolitego rynku, co będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność UE.

12. Opowiada się za tym, by oceny oddziaływania terytorialnego i weryfikacja wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich stały się skutecznymi narzędziami wdrażania zasady „nie szkodzić spójności” wprowadzonej przez Komisję Europejską w 8. sprawozdaniu w sprawie spójności⁽¹⁾. Zgodnie z tą zasadą „żadne działanie nie powinno utrudniać procesu konwergencji ani przyczyniać się do powstawania dysproporcji regionalnych”.

13. Sugeruje pogłębienie analizy w odniesieniu do regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożonych wpadnięciem w nią, aby zdać sobie sprawę z różnorodności, wyzwań i możliwości w obrębie regionów. Odpowiedź polityczna powinna obejmować wszechstronny zestaw środków opracowanych i wdrożonych w ramach podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar oparteego na polityce spójności i uzupełnionego strategiami sektorowymi.

14. Przypomina, że europejski semestr – bardziej ukierunkowany na partnerstwo i wielopoziomowe sprawowanie rządów – powinien odgrywać aktywną rolę we wspieraniu niezbędnych reform, zwłaszcza na rynku pracy oraz w systemach kształcenia i szkolenia, tak aby stymulować rozwój talentów.

15. Podkreśla, że transformacje cyfrowa i ekologiczna, wymagające zasadniczego dostosowania umiejętności, mają obecnie wpływ na unijny rynek pracy pod względem jakościowym i ilościowym. Podnoszenie i zmiana kwalifikacji pracowników w celu przygotowania ich do nowych miejsc pracy lub nowych zadań w ramach istniejących zawodów, w połączeniu z nowymi metodami pracy i elastycznością przedsiębiorstw w dostosowywaniu się do nowych realiów i potrzeb społecznych, to cele strategiczne, które powinny być realizowane i promowane przez organy publiczne na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, zgodnie z zasadą pomocniczości.

16. Podkreśla potrzebę kontynuacji Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i opracowania przyszłego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji 2.0, jako instrumentu zrównoważonej transformacji, w oparciu o perspektywę lokalną i regionalną oraz doświadczenia zdobyte podczas opracowywania i wdrażania terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. Niezbędne będą szczegółowe analizy w celu określenia najbardziej potrzebujących regionów i sektorów, a także powiązanych z nimi łańcuchów dostaw i siły roboczej.

⁽¹⁾ COM(2022) 34 final.

17. Uważa, że konieczne jest wprowadzenie szeregu strategii politycznych dotyczących obszarów wiejskich w celu rozwiązania problemu wyludniania prowadzącego do utraty talentów, zwłaszcza w odniesieniu do obszarów najbardziej dotkniętych zmianą klimatu oraz do obszarów o trwałych trudnych warunkach przyrodniczych lub demograficznych, takich jak regiony najbardziej oddalone, wyspy oraz regiony oddalone od dużych ośrodków i odizolowane, w których dostęp do zasobów jest często bardziej ograniczony. Komitet przypomina, że przyszłość tych obszarów zależy od zatrzymywania i przyciągania młodych talentów, by młodzi ludzie realizowali tam swe cele życiowe, oraz od pełnego zaangażowania młodych osób w poszukiwanie rozwiązań lokalnych problemów.

18. Postuluje, aby edukacja i szkolenia były dostępne dla wszystkich grup wiekowych i społecznych, zarówno w trybie stacjonarnym, jak i zdalnym, a także aby dzielono się wiedzą na temat innowacyjnych podejść do procesów zdobywania umiejętności oraz rozwijano lokalne ośrodki życia społecznego zapewniające cały szereg usług, od bibliotek po pracę socjalną. Zgadza się również co do znaczenia poszerzenia możliwości zatrudnienia i szkoleń oraz zachęcania do podejmowania środków mających na celu promowanie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym.

19. Uważa za konieczne wzmocnienie polityki publicznej na rzecz modernizacji gospodarstw rolnych i ich dostosowania do zmiany klimatu, a także zachęcającej młodych pracowników do podjęcia pracy w sektorze rolnym z myślą o rozwiązaniu problemu wymiany pokoleń. W tym celu należy ponownie rozważyć i wspierać dostęp do programów integracji społeczno-zawodowej, kształcenia, podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania oferowanych na poziomie lokalnym oraz do oferty kulturalnej.

20. Podkreśla, że inteligentne wsie stwarzają nowe możliwości dywersyfikacji gospodarki wiejskiej i dostępu do rynku pracy, i zwraca się o intensywne wsparcie dla obszarów wiejskich w realizacji programu polityki do 2030 r., zwłaszcza w celu wzmocnienia umiejętności cyfrowych i edukacji cyfrowej, bezpiecznej i zrównoważonej infrastruktury cyfrowej, transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i cyfryzacji usług publicznych. Z aprobatą przyjmuje uwzględnienie obszarów wiejskich w Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie.

21. Uznaje ważną rolę, jaką kobiety odgrywają na obszarach zagrożonych wyludnieniem, dlatego też promuje i wspiera działania mające na celu stworzenie równych szans dla kobiet w zakresie innowacyjnych, zrównoważonych i kreatywnych miejsc pracy i usług.

22. Podkreśla, że państwa członkowskie muszą zdecydowanie wspierać politykę sprzyjającą udziałowi dziewcząt i kobiet w edukacji STEAM (technologie informacyjno-komunikacyjne, nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka) oraz zapewniać zachęty do tworzenia miejsc pracy w sektorach, w których można wykorzystać ich wiedzę.

23. Podkreśla, że wspieranie transformacji cyfrowej regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów ma zasadnicze znaczenie, w tym z punktu widzenia silnej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Proponuje wspieranie spójności cyfrowej jako celu Unii Europejskiej, tak aby stworzyć odpowiednią infrastrukturę cyfrową pozwalającą zagwarantować, że telepraca, e-usługi i edukacja cyfrowa będą dostępne dla wszystkich. Szczególną uwagę należy zwrócić na dostęp do narzędzi cyfrowych dla grup w trudnej sytuacji i słabszych grup społecznych.

24. Zauważa, że obywatele i przedsiębiorstwa w regionach przygranicznych Europy napotykają liczne przeszkody prawne i administracyjne, które utrudniają wzrost gospodarczy i współpracę transgraniczną. Podkreśla potrzebę stworzenia strefy Schengen bez granic dla wszystkich państw członkowskich, aby ułatwić mobilność studentów, pracowników i przedsiębiorstw, zwłaszcza w regionach przygranicznych.

25. Podkreśla rolę innowacji społecznych w opracowywaniu nowych pomysłów, usług i modeli w celu lepszego sprostania wyzwaniom społecznym, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia, edukacji, umiejętności i włączenia społecznego, oraz ich wartość dodaną dla rozwoju społeczności i poprawy usług społecznych w terenie. W tym kontekście Komitet podkreśla potencjał gospodarki społecznej w dziedzinie szkolenia zawodowego, na uniwersytetach i na wszystkich poziomach kształcenia, a także w ramach aktywnej polityki zatrudnienia oraz w zakresie rozwoju umiejętności i kompetencji.

26. Zachęca do korzystania z finansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na innowacje społeczne w celu wzmocnienia zdolności innowacyjnych oraz ułatwienia transferu zwiększenia skali innowacyjnych rozwiązań.

Poprawa skuteczności kształcenia i reagowanie na potrzeby rynku pracy

27. Zauważa, że chociaż sytuacja w UE jest bardzo zróżnicowana, jednym z głównych wyzwań przy opracowywaniu i wdrażaniu nowych norm i praktyk w dziedzinie kształcenia i szkolenia jest to, na ile skutecznie odpowiadają one potrzebom rynku pracy. Niedobory kwalifikacji i niedopasowanie umiejętności pogłębiają dysproporcje terytorialne, co należy rozwiązać za pomocą dobrze zaprojektowanych, ukierunkowanych na konkretny obszar i odpowiednio finansowanych strategii politycznych.

28. Zauważa, że szybkie zmiany na rynku pracy stwarzają ryzyko utraty pracy przez coraz większą liczbę osób z powodu nieaktualnych lub brakujących umiejętności. Zaktualizowane umiejętności i dostęp do uczenia się przez całe życie są ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej, zwłaszcza ze względu na coraz większy wpływ sztucznej inteligencji na europejski rynek pracy i na masową automatyzację istniejących miejsc pracy. W związku z tym należy stosować całościowe i perspektywiczne podejście do rozwoju talentów osób z różnym wykształceniem i doświadczeniem zawodowym.

29. Uważa, że władze lokalne i regionalne muszą uwzględnić znaczenie uniwersytetów oraz organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego w stymulowaniu dynamicznych ekosystemów innowacji poprzez strategie inteligentnej specjalizacji oraz innowacje technologiczne i społeczne. Lokalne uniwersytety i politechniki mogą skutecznie wykorzystywać talenty, rozwijać klastry wiedzy i przyciągać przedsiębiorstwa do swoich macierzystych regionów, współpracując z nimi w ramach programów szkolenia pracowników w zakresie nowych umiejętności potrzebnych na danym obszarze. Jednocześnie władze publiczne muszą rozwijać partnerstwa z uniwersytetami, a także mieć świadomość potrzeby wspierania ich, m.in. poprzez inwestycje w lokalną infrastrukturę, w tym infrastrukturę cyfrową.

30. Podkreśla również potrzebę stworzenia warunków, w których MŚP i mikroprzedsiębiorstwa będą mogły stać się częścią ekosystemów innowacji, aby zoptymalizować ich ograniczone zasoby budżetowe i ludzkie. W związku z tym Komitet popiera pogląd Komisji, że MŚP mogą korzystać ze wsparcia centrum innowacji cyfrowych w zakresie innowacji i cyfryzacji.

Ukierunkowane skuteczniejsze przyciąganie, zatrzymywanie i mobilność talentów

31. Zauważa, że drenaż mózgow i powiązane zjawiska muszą być rozumiane i oceniane w UE w kontekście wielopoziomowego sprawowania rządów. W związku z tym zwraca uwagę na zagrożenie wynikające z drenażu mózgow dla długoterminowej trwałości projektu europejskiego, zwłaszcza tam, gdzie pogłębiają się różnice między regionami pochodzenia a regionami przyjmującymi. Proponuje, by władze lokalne i regionalne tworzyły lokalne sojusze angażujące wszystkie zainteresowane strony (władze publiczne, przedsiębiorstwa, uniwersytety, organizacje pozarządowe itp.) i przyczyniające się do opracowywania i wdrażania lokalnych strategii politycznych łagodzących drenaż mózgow oraz zachęcające partnerów społecznych do odgrywania aktywnej roli w rozwoju talentów.

32. W świetle coraz większych możliwości oferowanych przez pracę zdalną zachęca władze lokalne i regionalne do prowadzenia ukierunkowanych kampanii informacyjnych mających na celu promowanie życia poza gęsto zaludnionymi miastami, koncentrując się na różnych atrakcyjnych cechach regionów.

33. Zwraca uwagę, że tendencje demograficzne oznaczają, iż dla wielu regionów w Europie jedynym sposobem wypełnienia luk na ich rynkach pracy jest legalna migracja. Podkreśla, że innowacyjne przedsiębiorstwa szczególnie odczuwają rosnący niedobór siły roboczej. W związku z tym wzywa do pogłębienia dialogu między władzami regionalnymi, przedsiębiorstwami, uniwersytetami i organizacjami pozarządowymi, zwłaszcza w regionach przygranicznych. Opowiada się za przejrzystymi i sprawiedliwymi systemami imigracyjnymi, które reagują również na niedobory siły roboczej zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim.

34. Podkreśla, że opuszczanie przez młodych ludzi regionów charakteryzujących się emigracją ludności oznacza, w kontekście malejących współczynników urodzeń, nadzwyczajne utrudnienia dla mniejszych gmin, jeżeli chodzi o utrzymanie podstawowych usług publicznych i pobudzanie działalności gospodarczej na tych obszarach, a są to czynniki o zasadniczym znaczeniu dla zatrzymania i przyciągnięcia talentów.

35. Wzywa do wdrożenia strategicznego podejścia do integracji obywateli państw trzecich w UE jako potencjalnej siły napędowej lokalnego wzrostu gospodarczego. Komitet z zadowoleniem przyjmuje środki określone w pakiecie dotyczącym umiejętności i talentów, w tym uruchomienie nowego internetowego narzędzia poszukiwania pracy, pilotażowej inicjatywy w ramach unijnej puli talentów przeznaczonej specjalnie dla osób uciekających z Ukrainy oraz plan rozszerzenia jej na wykwalifikowanych pracowników spoza UE wyrażających zainteresowanie migracją do UE. Przyczyni się to do bardziej zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu podejścia do mobilności pracowników i do rozwiązań pochodzących z państw trzecich.

36. Podkreśla zalecenia obywateli sformułowane podczas Konferencji w sprawie przyszłości Europy, w tym zalecenie, by UE zachęcała państwa członkowskie do uproszczenia procesu przyjmowania i integracji legalnych migrantów oraz ich dostępu do unijnego rynku pracy, a także do zapewnienia lepszej interoperacyjności między różnymi właściwymi organami administracji, lepszej komunikacji, łatwiejszego uznawania kwalifikacji i skuteczniejszych narzędzi, takich jak dopasowywanie przez internet podaży umiejętności do popytu na nie.

37. Apeluje o możliwość przenoszenia statusu rezydenta długoterminowego UE przyznanego obywatelom państw trzecich w celu zapewnienia im skutecznej mobilności wewnątrzunijnej, co może poprawić ich perspektywy stania się wartościową częścią społeczeństwa europejskiego i pozwolić im uniknąć niepewnej pracy, a zamiast tego zająć miejsca pracy tam, gdzie jest zapotrzebowanie, a tym samym przyczynić się do zrównoważenia dysproporcji regionalnych.

38. Zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, szwedzkiej i hiszpańskiej prezydencji w Radzie UE oraz przewodniczącemu Rady Europejskiej.

Bruksela, dnia 16 marca 2023 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
